

Vår saksbehandler

Håkon Sanden Jentoft, Emanuela Rokke, tlf. 99 99 99 99

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet
Høringsportal**Vår dato**
2024-12-09**Vår ref.**
Reference**Deres dato**
2024-09-19**Deres ref.**
24/3158

Innspill til NOU 2024:14 Med lov skal data deles

Standard Norge anbefaler at standarder og standardisering vurderes som tilleggsvirkemiddel til ny lov om datadeling. Standarder skaper tillit, åpenhet og adgang til plattformer for data- og informasjonsutveksling. Standardisering innen datadeling er internasjonal. Standard Norges medlemskap i CEN og ISO sikrer innflytelse og medvirkning på utvikling av internasjonale standarder.

Standard Norge viser til invitasjon til å inngi høringsinnspill til NOU 2024:14 Med lov skal data, deles publisert på Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets hjemmeside 2024-09-18.

Om Standard Norge og de internasjonale standardiseringsorganisasjonene

Standard Norges mandat som nasjonal standardiseringsorganisasjon er hjemlet i Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 1025/2012 om europeisk standardisering, som er iverksatt i norsk rett. Vi viser til tilskuddsbrev for 2024 fra Nærings- og fiskeridepartementet av 2023.12.21 for nærmere beskrivelse av Standard Norges oppgaver knyttet til oppfølging av Innst. 8 S (2023–2024) og Prop. 1 S (2023–2024) for Nærings- og fiskeridepartementet.

Standard Norge er Norges medlem i den internasjonale standardiseringsorganisasjonen ISO og den europeiske standardiseringsorganisasjonen CEN. I tillegg følger Standard Norge EUs arbeid med standardisering tett. EU bruker i økende grad standarder til å konkretisere generelle forordninger. I februar 2022 ga Europakommisjonen ut sin standardiseringsstrategi. Denne suppleres med et årlig arbeidsprogram for standardisering.

Standard Norge har ansvar for standardiseringsoppgaver innenfor de fleste områder. Standarder er et nødvendig og viktig verktøy for å ivareta god sikkerhet i kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner. Standarder spesifiserer krav og retningslinjer til prosesser og tjenester innenfor de fleste områder og er et viktig virkemiddel til hjelp med å utvikle systemer for samhandling, forebygging og håndtering av større ulykker og hendelser. Standard Norge ivaretar en nøytral og troverdig prosess og videre vedlikehold av standarder etter utgivelse.

Kommentarer og innspill til NOU 2024:14 fra Standard Norge

Standard Norge har ikke innspill til de to spørsmålene tatt frem av departementet i sin høringsinvitasjon:

- Departementet ber spesielt om innspill til organisering av tilsyn etter utvalgets forslag til dataforvaltningslov §§ 4 og 5. Vi ber om at høringsinstansene begrunner sitt forslag.
- Departementet ber også om innspill til enkelte av de deler av utvalgets forslag som går lenger enn minimumskravene i åpne data-direktivet. Dette gjelder særlig forslaget til datadelingslov §§ 5 fjerde ledd, 6 og 14.

PostadresseStandard Norge
Postboks 242
1326 Lysaker**E-post**

info@standard.no

Telefon

67 83 86 00

Organisasjonsnummer

985 942 897

www.standard.no

Standard Norge ønsker å fremheve at utvalget tar frem standarder og standardisering flere steder i sin rapport. Blant annet henviser utvalget til definisjon av «åpen standard» både i EUs datadirektiv og i forskrift om IT standarder i offentlig forvaltning § 2 første ledd bokstav f:

- *Standarden er utviklet og vedlikeholdt av en ikke kommersiell virksomhet, gjennom en transparent prosess der alle har lik og ikke diskriminerende tilgang til å delta i utviklingen, påvirke utviklingen og være med å vedta standarden (fortrinnsvis konsensus eller flertallsbasert). Ingen person eller interessegruppe skal ha dominert prosessen.*
- *Standarden må være publisert og tilgjengelig for alle, gratis eller gjennom en rimelig betaling. Standarden må være tillatt å kopiere, distribuere og bruke, gratis eller mot en rimelig betaling.*
- *Standarden skal i utgangspunktet ikke inneholde intellektuelle rettigheter. Dersom slike rettigheter foreligger, skal opplysninger om dette komme klart frem i standarden. Rettighetshaver bør irreversibelt ha trukket tilbake retten til å ta betalt, eller gjort bruksretten tilgjengelig mot et rimelig vederlag.*
- *Det skal ikke foreligge forbehold mot gjenbruk av standarden.*

Alle standarder utarbeidet av Standard Norge (NS-standarder), CEN (EN-standarder) og ISO (ISO-standarder) vil tilfredsstille kravene gitt i forskriften. Standardene er utarbeidet i en åpen prosess der alle berørte parter skal ha mulighet til å delta i utarbeidelsen eller påvirke den endelige standarden. EN og ISO vurderes i hvert enkelt tilfelle oversatt til norsk. NS, EN og ISO standarder er tilgjengelig for alle mot et rimelig vederlag. Standard Norge er en medlemsorganisasjon uten økonomisk formål (non-profit). Standard Norge vil derfor ta frem standardisering i regi av Standard Norge, CEN eller ISO som et virkemiddel som kan benyttes av departementet for å nå målene gitt i rapporten og forslag til lovgivning om viderebruk av offentlige data.

Standard Norge er kjent med at standarder utvikles av andre organisasjoner enn Standard Norge, CEN og ISO og at slike standarder benyttes både av private organisasjoner og av forvaltningen. Standard Norge er ikke kjent med om denne typen standarder utvikles i samsvar med kravene gitt i § 2 første ledd bokstav f.

Kap. 14.4 Vurdering av en generell plikt til aktiv tilgjengeliggjøring av åpne offentlige data

På side 180 referer utvalget til Meld. St. 22 (2020-2021) Data som ressurs – Datadrevet økonomi og innovasjon og skriver:

Ved økt deling av offentlige data til viderebruk vil det være behov for å sikre langsiktighet, forutsigbarhet og standardisering for de som produserer og forvalter data.

Standarder gir forutsigbarhet ved å etablere rammer og retningslinjer som alle aktører kan følge. Dette har flere fordeler, blant annet 1) kvalitetssikring: standarder sikrer at produkter og tjenester oppfyller bestemte kvalitetskrav og 2) sikkerhet: mange standarder er utformet for å beskytte brukernes helse og sikkerhet, noe som reduserer risikoen for ulykker og skader.

Kap. 14.6.3 Vurdering av krav til hvordan data som gjøres til gjenstand for en plikt til aktiv tilgjengeliggjøring skal tilgjengeliggjøres

På side 187 skriver utvalget:

Vår saksbehandler

Håkon Sanden Jentoft, Emanuela Rokke, tlf. 99 99 99 99

I prinsippet kan det tenkes at krav til hvordan data skal tilgjengeliggjøres bestemmes konkret for hvert enkelt data eller datasett. Dette vil imidlertid motvirke deler av formålet med åpne datadirektivet, nemlig å sørge for en harmonisering og standardisering over landegrensene.

Videre skriver utvalget:

Kravene til hvordan offentlige virksomheter skal gjøre data tilgjengelig bør altså være standardisert i så stor grad som mulig.

Standard Norge vil løfte frem at dette kan gjøres gjennom Standard Norges komiteer.

Komiteene utarbeider nasjonale standarder eller nominerer eksperter og deltar i utarbeidelse av relevante europeiske eller internasjonale standarder. Det finnes per dags dato flere standardiseringskomiteer som kan bidra i å utarbeide standarder for tilgjengeliggjøring av data. Noen eksempler er:

SN/K 586 Kunstig intelligens
SN/K 171 Informasjonssikkerhet, cyber sikkerhet og personvern
SN/K 254 E-handel og elektroniske forretningsprosesser
SN/K 171 Informasjonssikkerhet, cyber sikkerhet og personvern
SN/K 586 Kunstig intelligens
SN/K 186 Læringsteknologi
SN/K 607 Universell utforming digitale læremidler
SN/K 593 Blockchain

I tillegg arbeider Standard Norge med oppstart av en ny komite for Cloud. Komiteen vi spesielt se på standardisering av datadeling.

Standard Norge kan utdype vårt arbeid med standardisering innen bruk og deling av data i et eget møte med departementet.

Vennlig hilsen,

Åse Lunde
Direktør Energi, bærekraft og teknologi